

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Solidariteitsfinanciering muskusrattenbeheer in Nederland Nummer: 3726	Agendapunt: 7
--	---------------

DB: Ja Via schriftelijk ronde	BPL: Nee	FAZ: Ja 30-11-2022	VVSW: Ja 30-11-2022	AB: Ja 14-12-2022
--	-----------------	------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

Opsteller: Henk van der Steen, (0598) 69 3593, Veiligheid en Voldoende Water	Opdrachtgever: Jan van der Laan	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
--	---	--

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☐ Juridisch ☒ Financieel ☒ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen: Alle waterschappen	Reden: Solidariteit is uitsluitend zinvol als alle waterschappen de strategie en uitvoering ondersteunen.
---	--

Samenvatting: De Ledenvergadering van 14 juni 2022 heeft ingestemd met de solidariteitsfinanciering muskusratten in Nederland inclusief tussentijdse evaluaties. Hiermee is een van de vervolgstappen afgerond uit de gewijzigde strategie Muskusrattenbeheer die op 27 februari 2019 is vastgesteld in het algemeen bestuur.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB-voorstel: Kennisnemen van de afspraken van de solidariteitsfinanciering in het muskusrattenbeheer.

Bijlagen: Nee

Besluit/opmerkingen bestuur:
Paraaf secretaris-directeur:

Inleiding

De waterschappen hebben de landelijke veldproef en aanverwante onderzoeken afgerond in 2018. Dit wetenschappelijk onderzoek heeft geleid tot een voorstel met een gewijzigde strategie: De muskusrat terugdringen tot de landsgrens.. We streven ernaar dat in 2034 in het binnenland van Nederland geen levensvatbare populatie meer is.

Het algemeen bestuur is in 2019 akkoord gegaan met de gewijzigde strategie en om in te zetten op een spoedig akkoord over o.a. het leveren van de gevraagde inzet en het solidariteitsprincipe. Hierbij is de verwachting uitgesproken dat een deel van de te leveren extra inspanning -na het behalen van de nieuwe doelen- betaald wordt uit het landelijk budget muskusrattenbeheer in verband met de 'grensbewaking.

In juni 2019 is de gewijzigde strategie bekrachtigd door de dijk- en watergraven van alle waterschapsbesturen op de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen. Dit besluit is het startsein geweest om de solidariteitsfinanciering verder uit te werken.

Huidige situatie/analyse van het probleem

In de Ledenvergadering van 14 juni 2019 is aan de Uniecommissie Muskus- en Beverratten (CMB) verzocht een voorstel te ontwikkelen waarin uitgewerkt is hoe het bereiken en in stand houden van het doel bekostigd kan worden, op basis van solidariteit tussen de waterschappen.

Hierbij is het doel om de muskusrat terug te dringen tot de landsgrens. De kosten van deze extra inspanningen in de grenszone worden bekostigd uit de landelijke solidariteitsfinanciering muskusratten.

Er waren een aantal bestuurlijke aandachtspunten:

- Het besluit tot terugdringen tot aan de landsgrens wordt verschillend geïnterpreteerd en uitgevoerd;
- We starten met solidariteitsfinanciering terwijl het doel in 2033 niet wordt behaald en de waterschappen tot in lengte van dagen blijven betalen;
- Solidariteit is het samen doen, niet elkaar de maat nemen maar elkaar wel aanspreken;
- Grensbewaking is in ieder geval noodzakelijk totdat de populatie ook in de buurlanden ver vanaf onze grens is teruggedrongen;
- Tussentijdse evaluatie op basis van vaststaande evaluatiecriteria. Deze evaluatiecriteria maken nu deel uit van het advies;
- De grenswaterschappen nemen hun taak nu al serieus. Dit geeft vertrouwen voor de toekomst;
- Doe de discussie niet steeds opnieuw. Voor de gezamenlijke waterschappen gaat het bij volledige ingroei om een 'relatief beperkt' solidariteitsbedrag van afgerond vier miljoen euro per jaar;
- Grenswaterschappen die aan de norm voldoen mogen niet afgestraft worden door achterblijvers. Weeg hiervoor gedurende het traject de feiten zoals het aan de norm voldoen van het eigen kerngebied en de geboden hulp aan andere bestrijdingsorganisaties mee in de beoordeling.

Dit heeft geleid tot een compromis in een bestuurlijke klankbordgroep, waarin alle waterschappen waren vertegenwoordigd door een dagelijks bestuurder met Financiën of Muskusrattenbeheer in zijn portefeuille.

Het uiteindelijke advies is overgenomen door de CMB.

Belangrijke onderdelen van dit compromis zijn twee bestuurlijke evaluatiemomenten, zowel in 2025 als in 2029. Beide momenten worden ingezet om bij te sturen als de cijfers en aannames anders blijken te zijn dan waarop het compromisvoorstel is gebaseerd. Bijsturing kan zowel versnellen als vertragen betekenen.

Beschrijving en onderbouwing solidariteitsbijdrage

Alle waterschappen betalen vanaf 2023 een solidariteitsbijdrage grensbewaking muskusrattenbestrijding conform de gangbare verdeelsleutel van de Unie van Waterschappen waarbij 50% gelijk verdeeld wordt over de 21 waterschappen (volledige solidariteit) en 50% op basis van profijt (WOZ als grondslag). In 2023 wordt 25% van de totale kosten voor grensbewaking gezamenlijk opgebracht, in 2027 stijgt dat naar 50% en in 2033 naar 100%.

De waterschappen die de 'grensbewaking' uitvoeren, ontvangen een vergoeding op basis van de werkelijke gemaakte kosten voor de bestrijding in de grensregio. De grensregio is een zone van circa 10 km langs de grens.

Deze vergoeding uit de solidariteit is afhankelijk van de vorderingen: Als het grenswaterschap de muskusrattenpopulatie in zijn kerngebied verkleint in lijn met de verwachting, zullen de ontvangen vergoedingen stijgen in 2027 en 2033 naar respectievelijk 50% en 100% van de werkelijk gemaakte kosten. Om de voortgang te beoordelen (en vergoeding vast te stellen) wordt in 2025 en 2029 een evaluatie opgestart.

Risico's en kansen

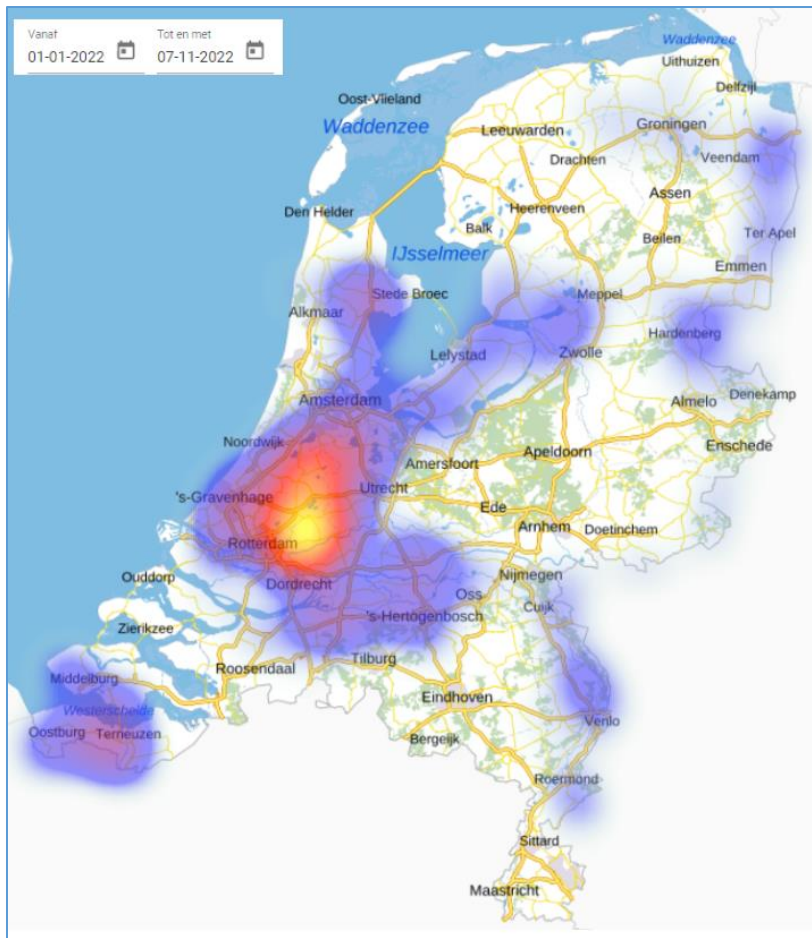
Belangrijke randvoorwaarden voor het bereiken van het uiteindelijke landelijke doel om de strategie succesvol uit te voeren zijn:

1. Voldoende kwaliteit van de bestrijding.
2. Voldoende omvang van de bestrijdingsinspanning.
3. Sociaal-politiek draagvlak.

Hunze en Aa's ligt op schema om de verwachte (tussen)resultaten te halen. De ingezette uren en kwaliteit van onze medewerkers en organisatie voldoen aan de verwachtingen.

In ons kerngebied hebben we nog een populatie muskusratten langs het Drents diep en langs het Termunterzijldiep. Onze inspanning is erop gericht om deze populatie tijdig te verwijderen.

Onze geleverde inspanning voldoet aan de afspraken die de waterschappen met elkaar gemaakt hebben (zie figuur 1).

Figuur 1 Vangstresultaat in Nederland d.d. nov. 2022

In enkele gevallen zijn dierenbeschermingsorganisaties en terreinbeherende organisaties niet akkoord met de vastgestelde strategie. Dit levert weerstand op tijdens de uitvoering in het veld.

In ons gebied moeten wij rekening houden met de terreinbeherende organisaties in NNN-gebieden en andere natuurgebieden om zogenaamde kraamkamers van muskusratten te voorkomen.

We voeren regelmatig overleg met deze organisaties om onze inspanning te blijven leveren en het verwachte resultaat te behalen. Ons doel is immers helder: zo weinig mogelijk vangsten in het kerngebied en de muskusrat zo dicht mogelijk naar de grens terugdringen.

Tijdens de voorbereiding en behandeling van het uiteindelijke voorstel solidariteitsbijdrage grensbewaking muskusrattenbestrijding is stevig gesproken over het voorstel. Grens- en kernwaterschappen hebben gediscussieerd over de kostenverdeling, welke kosten uiteindelijk verdeeld moesten worden en over de fasering van de vergoedingen. Uiteraard is het besluit een compromis om de diverse waterschappen op één lijn te krijgen waarmee het doel behaald kan worden.

Financiën

Ingaande de begroting 2021 is de formatie met 2 fte verhoogd als gevolg van de wijziging landelijke strategie muskus- en beverratbeheer (zie Begroting 2021 pag. 33, vastgesteld in ab van 9-12-2020).

De kosten hiervan bedroegen afgerond € 100.000. In de vergadering van het algemeen bestuur van 27 februari 2019 is hier als volgt over besloten:

“Indien het voorgestelde nieuwe landelijk beleid van het muskusrattenbeheer wordt aangenomen betekent dit een tijdelijke uitbreiding van 4 formatieplaatsen (fte) voor ons waterschap voor de komende 10 jaar”.

Omdat er landelijk nog veel onduidelijkheid was over de nieuwe strategie en ook over de solidariteitsbijdrage zijn er ingaande de begroting 2021, in afwijking van het bestuursvoorstel, 2 extra fte opgenomen ingaande de begroting 2021.

De formatie en overige budgetten zijn voorlopig toereikend om het muskusrattenbeheer in ons beheergebied uit te voeren. Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen blijft een opschaling naar 4 extra fte in de toekomst een optie.

Zoals gemeld bij ‘Beschrijving en onderbouwing solidariteitsbijdrage’ dragen alle waterschappen in eerste instantie bij aan het budget voor de muskusrattenbestrijding.

Na afloop van het bestrijdingsjaar ontvangen de grenswaterschappen een vergoeding op basis van de werkelijke gemaakte extra kosten voor de bestrijding in de grensregio. Als we voldoen aan het resultaat in het kerngebied ontvangen we in 2023 25% van deze gemaakte kosten, in 2027 stijgt dit naar 50% en in 2033 zal dan 100% van deze kosten vergoed worden. In juni 2022 is dit voorstel voor de financiering geaccordeerd in de Ledenvergadering.

Naar verwachting draagt ons waterschap ingaande 2023 € 35.000 bij in het kader van de solidariteitsafspraken en wij ontvangen € 95.000 (zijnde 25% van de gemaakte kosten). Dit is nog niet verwerkt in de begroting 2023 en zal worden meegenomen in de voorjaarsrapportage 2023.

De te ontvangen bijdrage stijgt vervolgens in 2027 naar € 195.000 (50% vergoeding) en in 2033 naar € 385.000 (100% vergoeding). De te betalen bijdrage voor muskusrattenbeheer stijgt in die jaren respectievelijk naar € 70.000 en € 140.000.

De hiervoor genoemde vergoeding van de gerealiseerde ureninzet geldt uitsluitend wanneer voldaan wordt aan het verwachte resultaat in het kerngebied van het betreffende grenswaterschap.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

We voeren onze taak in het muskusrattenbeheer uit conform de Waterwet en Waterschapswet met als belangrijke randvoorwaarde de Wet Natuurbescherming inclusief Gedragscode.

Communicatie

We informeren het algemeen bestuur jaarlijks over de behaalde resultaten in het muskusrattenbeheer. In 2022 hebben we deze informatie in week 4 in ibabs geplaatst.

Tevens is het algemeen bestuur op 22 april 2022 tijdens een informele sessie (inclusief veldexcursie) bijgepraat over het wat, waarom, hoe en resultaten van het muskusrattenbeheer in ons beheergebied.

Voorstel

Het algemeen bestuur voorstellen om kennis te nemen van de afspraken van de solidariteitsfinanciering in het muskusrattenbeheer.

Bestuursvoorstel

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf